

Voisun kher kher a hi article ka zuk ziek el hi ka tum khawm a ni nawh. Ka sinthaw lai *calculator* hmang a trul leiin, computer a ka zuk *calculate* tum lai, hi *calculator function* hi ka hmu ve chau a nih. Thil um pal (*by chance/coincidence*) a ni ding? Hienga *article* ka ziek thut hai hi kei chun mawl takin '*by chance/coincidence*' a ni ti ka ring ngai nawh. "*What we call chance is God working in our science!*" hi Whatsapp DP status ah ka hmang a nih.

- Nambar 13 hi ka nambar dit a lo ni hlak a. *Good luck* nambar ang damin ka lo ngai hlak. Hang ensin hman ta la.
- Ni 15,511 hi belkhom chun ($1+5+5+1+1=13$), 13 a nih.
- Chun August tarik 13 hi ka piengni a nih!
- Ka motor gari no hi 2533 a nih a. Belkhom chun 13 a nih.
- Chun, ka Aadhaar phone nambar 85888-06754 bel khom chu 13 a ni.....nawh. ☺ 14 lem a nih. $14-1=13$ a la ni tho.

Mi tamtak chun 13 hi *unlucky* nambar anga an ngai a. Hotel thren lem a chun room nambar 13 dam hi an baw kân hlak. Room nos. 11, 12, 14 ti dâm in. Friday The 13th ti hming put sâp cinema ka chinlâia ka en kha ka lungril ah a hung inlang thar chu tie. Kei chun nambar 13 hi nambar ve el a nih ti ka ring tah.

Ei vangneina le vangduoina hai hi nambar a inngat an ni nawh. Ei damsûng ni hai khom Pathien chungah inngat a nih a. Nambar lai chu mawi le thra ti vieu inla khom, ka vangneina le vangduoina hai hi nambar a inngat an ni nawh ti ka hriet chieng. Ei hringnun a ei thil tuok hai hi nambar thra/dit biek le nambar thralo/ditlo biek a inngat an ni nawh. Pathien kutah ei hringnun hi um a nih. Aman a mi siem leiin. "*Chun, LALPA Pathien chun hnuoia pilvutin mihriem a siem a, a hnârah hringna a'n thuok khum a, mihriem chu mihring a hung nit a a.*" (Genesis 2:7).

Lottery nambar ring ang ela ei hringnun hmang ding ei ni nawh. Kristien hringnun hi thil um pal (*by chance/coincidence*) a ni nawh a, thil iengkim ei tuok hai khom Pathien hrietnaw iengkhom a um nawh. Ei vangneina le vangduoina hai hi nambar a inngat ani nawh. Ei damsûng ni hai khom Pathien chungah inngat a ni lem. iengkim el hi Pathien chungah inngat a ni ti hi ringhla nawng ei tiu. "*In lua samzai chen hin tiem vong a nih in sonnaw.*" (Luka 12:7).

Ei damsûng ni hai ei tiem thiem theina dingin Pathienin a thu malsawm raw seh.

Hrepuitu

HMAR CHRISTIAN FELLOWSHIP DELHI

(Regd No:S/ND/599/2015)

Editorial - Look at da piktoorey

BLANK CHEQUE PROMISE - Pu Herbert Lalsanglur

NETWORK UM NAWNA HMUN-Dr Dony Tuolte

A NAUPANG THILTUM*

IN KEI TUNG RO*

KHALH AM THRUOI - KHAW LEM AM??*

KHINGTU SUNGTIENG UM CHU*

KATERGEO*

KRISTA HMEL EN*

INTLAN TAH HMELZIE*

NANG CHAUH EN KA NUOM CHE*

ROPUINA*

LALPA PATHIEN RAWNGBAWL THAT*

15511 - L.R. Varte

**Selwyn Hughes a ziek "Everyday with Jesus" ("Nitin Isu leh") anthawka sermon inlet.*

Hrepuitu

Hmar Christian Fellowship Delhi
Chanchinbu Thlakip Suok
(Regd No:S/ND/599/2015)
Vol. 13 No.1. Feb 2018

Editor:

L. Robert Varte

Jt. Editor:

Upa Lalsiemlien Pulamte

Editorial member:

Pu Immanuel Khobung

Contributing editors:

Pastor Lalditsak Inbuon

Pastor Lalsiesang Joute

Address:

Editor, **Hrepuitu**,

2/4 Block - 2

NMRH

Minto Road

New Delhi - 110002

Tel: +8588806754

Email: hrepuitu@yahoo.com

Lakman:

Copy khat Rs 20.00

Kum khat Rs 200.00

Hrepuitu a article insuo hai, ngaidân suklanga um(hai) hi HCF Delhi ngaidan a(n)ni chuong kher nawh. Ziektu tin mawphurna a ni lem. Pathien thu le artikul insuo nuom hai chun iengtiklai khawma editor hai email(hrepuitu@yahoo.com) kuoma thuziek hai chu pek thei zing a ni - Editor

Editorial :-

Look at the piktoorey

Krista zarin ei hamthratna hi hril ding ni inlang, hril seng ei ti'm? Krista zara hamthratna ei chang ti khom hrelo ei ni thung ruok chun mi popo laia lunginsietum tak ning ei tih. Pastor Siesang in an chinlai chu an sikul kai na chun english an inchuklai, 'look at the picture' ti kha anni chun 'look at da piktoorey' ti ngot khan an inchuk ve tlat ti a thuhirilna a hril lang kha a va mawi ngei.

Kum 100 hma khan chu eini Hmar hai kha ei ngirhmun ngaituo chun khawvel ah inhnuoi tak ei la nih. Fiemthu'n mingo hai khan mihring le zawng inkar ang chauva an mi hmu a nih ti ang elin. Nisienlakhom Krista hmangaina zara lekha hai mi ziek pekin, thu le hla hai min let pekin, ringna lam an mi kawh hmu le thruoia hai ngaituo chun, voisun a zakuo kameez le make up innal tler ve thei ei ni hi chu a ropuizie ngaituo thar a va trul ngei.

Ei pi le pu hai kha Pathien tak an hriet hma khan inthoina hai neih in, tuta ei wavi le chang a ringnawtu hindu hai ang elin, ramsa le thing le lung be in an inthoi hlak a nih. Thlarauva ei bohming ding phal lova 'look at da piktoorey' anthokin 'the Big Picture' min hmu tir tu Pathien chu inpakin um raw seh.

15,511

L R Varte

date calculated on 30.01.2018

Computer OS *Microsoft Windows 10* ka hmangna a la sawt rak nawh a, kha hma po chu *Windows 7* le *Windows 8* ve el hai hi ka hmang hlak a. *Windows 7* a khan *calculator* hmang ding chun *Accessories* ah hmu thei a nih a, *Windows 10* a *calculator* a ruok hin chu *date calculator* khom a lo um sa veh a, hi hin ei pieng kum le ni hai *type* chun, voisun chena i ni hmang zat a hung suklang nghal a nih. Ka pieng ni hi *August* tarik 13 a nih. Kei khom ka zuk in hisap tir chu, ka terei! A nambar hisap suok chu ka lo hisap ngai thrak lo a ni leiin, ni 15,511 chu a tam ka zuk ti êmêm a nih. A hisap (*calculation*) dan lem chu awlsam tak a nih, anachu a *result* hi a lo turu khop el a. A turu ka ti naw thei naw a nih.

Ni sîngkhat sangnga zanga le sawmpakhat sâng, zîng tin thovin, damin, ka hringnun ka lo hmang liem tah a nih! Thlîrna tukver pakhat anthok chun ni 15,511 lâi zet hmangzo ta dingin bank account pakhat chau nei thei trok hringnun hmang ve el ka nih ti thei a nih a. Thlirna tukver pakhat dang anthok thung chun ni 15,511 lai hrisêl takin chungtienga mi siemtu, Pathien vengna leia zân khat khom hospital riek trul lova dam taka ami thruoia leia lawm theina lungril neina a ni nâwk thung. Thlirna tucker pahnihna (*windows 2*) hi thlirna tukver indik lem a nih!

Awleh, ni 1,000 chu vêl wavi 15 zet ka lo hmang zo tah a nih chu. A turu i ti ve nawh a? Nang khom hei hisâp ve sin ta, ni iengzam i hmang zo tah. Kei nêka turu deu deu *result* neih khom um tam ei tih. "A khâi, thil hi a pui zong ngot a hisâp chun, turu ngei naw nim," ti dam ei um am?

"Zuk ngai thupui rak chi khom a ni am a mi? Khawvela um ei nih a, ei hung pieng a, kum iemani zât damin ei seilien a, ei thi a, hieng mei mei hi a nih, lets enjoy life, it's my life!" dam ei lo ti rawi am? Mani lua sam ngei khom *permanent* a rong thlak danglam thei lo mihriem ei nih tawl hih! (Pastor pakhat trawngbau zuk haw lang).

Chuchu a ni leiin, ei hringna hi *second* khat khom ei suksei thei lo thu hi, nitinin ei hriet thar dingin a va thra ngei de. Ei hringna hi ei hrat lei ani nawh a, ei hrisel lei ani nawh a, eiin *fit* lei a ni nawh a, fak le dawn ei insum lei khom a ni chuong bok nawh. Pathien lunginsietna leia dam le châng ei ni hi a tharin hre thar ei tiu. "...chuleichun mi sukdam nawkin mi sukhring nawk rawh." Isai 38:16.

LALPA PATHIEN RAWNGBAWL THAT

“Hakalia naupa Nehemia thuhai chu. Hiengang hi a hung na kum sawm hnina, Kisleu thlaa Susana khawpui kula ka um lain” (v. 1)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Nehemia 1:1-11

Voisun hin Nehemia bu nguntaka inchûkna tiengin feng ei tih. Hi lekhabu a thil poimaw tak chu 445 BC thal (*spring*) le nipui laia tlung a nih. Hieng hunlai hin Nehemia chu Susa anthawk inzinin Jerusalem tieng a kul chim sie tah hai indinthar dingin, Persia Gulf an thawka an zin chanchin a nih. A chanchin hi Bible ah chanchin lai ngainuom um pawl tak a nih. (L) Dr Martyn Llyod-Jones chun – “Thutlung hlui phek anthawk hin Nehemia ang reng reng a lungril la hi an um nawh” tiin a lo ti hi, keikhawma ka tih a nih.

Voisun hin a ni hmasatak a hin, a bungkhatna tiem dingin ka fiela che chu Nehemia lekha bu ziek ah lungril lût takah ka thruoi lût nuom che lei a nih. Nisienlakhawm, (zinga inthokin) ka tum dan a chun Nehemia ziek popo hi chang in

dawtin annawleh bung indawtin ka sui nuom lei a nih.

Ka tlangval lai, hmatien ieng sin am ka thaw ding ka ngaituona a chun, Nehemia a sin thaw dan (*principle*) hai chu ka hrietthiem hmakhat chu Pathien rawng bawl tak tak thei naw ningah tiin, mihaiin an mi hril hlak a. Chu an thu min cha chu thudik a nih ti ka hmu a nih. Ieng sin khawm thaw ding ni la, sumdawng annawleh rawngbawl naa khawm ni raw seh, Thlarau Thienghlim thruoina leia hringnun chel khawm le chel kawp anizie hrietnaw chun invêtna a nih. Chuong anga *principles* hai chu ropuitakin Nehemiah a hin suklang in a um a nih. Hihi kan tiem che, tukhan hlawktakin rawng i bawl el thei, anachu Nehemia bung hi in chûk pha, a nêka nasa nawk in rawngbawl na thra nawk/hrat nawk zuol i tih. Rawngbawl dingin thrangpui a ti che.

TRONGTAINA

Ka Pa le Ka Pathien, thutak ka hriet mêk khawm hin ka hringnun hi l ditzawng anga an mil pha chau leh hlawtlingna ti thei a ni thu hi hre inthuk thei nawk zuol dingin mi thrangpui rawh. Ka thil hriet trulhai chu hre zuol thei dingin mi thrangpui rawh. Isu Krista hmingin. Amen.

BLANK CHEQUE PROMISE

Pu Herbert Lalsanglur

Sam 1:1-3 Mirilohai remruot anga um ngai lova, misuolhai lampuia khom ngîr ngai lova, hmusittuhai hungphaa khom hung ngai lo chu, a ham a ha. A lawmna chu LALPA dânah a ni lem a, a dân thu chu a sôn a zânin a ngaituo hlak. Ama chu vadung panga thing phun, a hun taka ra insuo hlak, a hna khom vuoi ngailo ang hi a nih; a thilthaw taphot hlawtling pei a tih.*

Hilai chang hai a hin character pathum - mirilo, misuol le hmusittu a hril lang.

Mirilohai chu nun / taksa, nuhmei / pasal tienga mi porche tak ni mei an tih. Ngaituona le remruotna hai khom a porche tieng ngawt a ni ngei ring a um. Sam ziek hin hieng ang mi hai remruot dan / plan ang hrim hrim hraw le nei ve lo dingin a min fui. Pathien hi thienghlimna a sip a ni si a. Ama nau hai chu thienghlim dingin a mi dit ve a nih.

Misuolhai chu thil ha hrim hrim thaw nuom naw tu, Pathien dit dan neka setan dit dan zui nuom lem mi ni mei an tih. Setan bawi le indikna lampui khom hraw nuom ngailo mi an ni ngei ring a um. Sam ziek hin hieng ang mihai lampui hraw chu hraw ve ngailo dingin a min fui bok. Pathien hi suol le in rem theilo, indikna a sip a ni tlat si. A nau hai chu indikna lampui hraw dingin a mi dit ve a nih.

Hmusittuhai chu mi chapo le inti var, midang hai mani neka inhnuoi lem le sie lema ngai hlak mi ni mei an tih. An mihriem chanpui hai diriem taka en le nek hlak tu an ni ngei ring a um. Sam ziek hin hieng ang mi hai mizie put ve lo dingin a min fui lom lom. Pathien hi hmangaina sip a na. Tukhom a chin le lien, pasie le hausa, var le varnaw, hmelsie le thra, etc. thlier hrang ngailo a ni tlat si. A nauhai hi mithlier hrang bik nei lo dingin a mi ve a nih.

Mirilohai, misuolhai le hmusittuhai nun dan anga um ve lo chu Bible in an ham ha a ti top el a nih. lengkimah Pathien dit dan ngaituo le zawm tu, an lawmna khom Lalpan dan ang. Pathien dit dan zui tu hai chu vadung bula thing phun ang an na. Vadungin nutirents an mamaw hai popo in a chawm hlak. Thlaler a thing vuoi le awl bawr bawr ang an ni ve nawh. An hna a vuoi ngai ve naw a. A hun bie ang takin ra tam tak an insuo hlak. Thing a hna vuoi ngai lo chu a zar hnuoi deihlum kha mihai chawl hadamna, a ra hai mihai tlai na. Chun, mirilo, misuol le hmusittu hai nun dan zui ve ngailo mi chu an ham a ha bek bek nasan chu an thil thaw taphot hlawtling dinga promise a um tlat hi a nih. An insung khawsak relna ah chau hlawtling dingin a ti naw a. An inchukna a chau hlawtling dingin a ti bok nawh. An sinthawna a chau hlawtling khom a ti naw a. An thil thaw taphot a hlawtling dinga promise hi a ropui tak zet el. An thil thaw mek lai le an la thaw ding pei hai chen khom hlawtling dinga promise a nih. Hieng ang promise tluontling hi tulai khawvel awng tak chun *blank cheques* a ni top el. Blank cheques sign sa hieu chu, a dong tu khan a ul zat zat, dit le ma maw zat zat, a dit hun hun ah a lak suok el thei zing a nih.

Hieng ang promise ropui le tluontling khawvel in a pek theilo hi ei dit ve tawl naw maw!!!

23/02 12:58

ROPUINA

“Ka unauhai, ei Lalpa Isu Krista, ropuina Lalpa chu,” (v. 1)
Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Jakob 2:1-13

Isu Krista ang nina tieng ngaituona leia hlawkna neka thil dang ngaituo ding poimaw umin i hriet am? Hi takah a laimu tak chu hmel hliekhu lo (*unveiled face*) a nih. “Ei ni popo khawm, hmel hliekhuo angin, Lalpa ropuina chu darthlang ang chauvin, ei la hmu a.....” (2 Korinth 3: 18).

Hihi inchik ro, anachu, thlak danglam ding ei ni chun, ami hliekhu tuhai chu ei hlip thlak phot a trul a nih. Isu Krista kha Kross ah khaihlum ani khan, Tempul a puonzar (*veil*) khawm an thler a nih, hnuoi le khawvel popo lungril chu mi popo hmu dingin pholang a nih angin, a hmangaina le a min tlanna hi entiran Krista Isu a khan Pathienin Ama le Ama a hung inlangtir a nih, eini khom ei hmel hliekhu tuhai chu ei hlip ve a ngai a nih, ei lemna chu hlipin, mak tih in thlirin - chu thlirna a chun, Ama ang a siema umin. Chu thaw ding

chun, a hliek khu thil tamtak hlip trul um a tih - ringumnawna puon, farisai lungril puon, dan puon, chapona puon hliekhutu - anachu chuon hliekhu tu popo chu an thlahmang vong pha, Ama chu inlang a tih.

Hang ngaituo sin hman ta lam - eini mihriem hai hi, pilvut el a siem chu a zaiin hi khawvel a mawitak – Isu Krista angna dinga siem danglam ei nina hih. Ei hmatien ding chu a va ropui de!! Hi siem danglamna makzie hi thumal pakhat in a hril fie a nih – “ropuina.” Kha hmaa trapna, thringna, hring mei mei nunhai popo chu hringna thar a thlak a ni hih. Hieng ang hin iengtik lai khawma hring zing thei ei ti? Thei e, Ama hratnaa chun. Thuthlung Thar a hin “Lunginsietna” le “Ropuina” hi an inkop ngun khop el – lunginsietna chu lala, ropuina chu chang i tih. Chuongchun hringna chu ei khai. Ropui! Ropui! Ropui!

TRONGTAINA

Pa, ka hringun a hin a mi hliekhu tu popo hi hlip thei dingin mi thrangpui la, chuongchun i hmel chu keia hung elvar dingin. Nang chu var i nih a, chun kei chu var ni dingin i mi siem nuom a nih. Keima kil tinreng a inthimna hai a hin, var chun mi hung sunvar ro, tuta le kum khuo a dingin. Amen.

NANG CHAUH EN KA NUOM CHE

“Chun an hang dak a, Isu cho naw chu tukhom an hmu ta naw a” (v. 8)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Matthai 17:1-13

Isu Krista tieng in en a, Ama chu ei ngaituona lailung takah le ei hmangaitak ah ei sie chun, Ama angna chu damtete in, iengtiklai khawma thlak danglamin ei um hlaak a nih. Chuongchun ropuina chin (*degree*) pakhat an thawkin ropuina chin (*degree*) dan tieng kaisangin, eini a Thlarau Thienghlim chu a thawtu a nih ti hrein Ama hmel angzie tieng a mi siem tu chu. Ei changzie le nunchang le hmelputzie in ei ni pei a nih.

Tleirawl pakhat chu a pa leh an ang em leiin, mi tuel khawm hi thu hi an kaw k hmu hlaak a nih. Chu naupang nu chun “Amak ngei ie, Andrew ku hi a chinlai chun kei a mi puo khop el a, anachu kum 5 a hung tling khan, a pa bula um a chak thei khop el a. A pa pindan a chun van thungin a pan ‘thil dit I neih anih’ tia a lo indawn khawma,

Andrew chun “Aw awi ah, iengkhawm ka dit nawh, nang ang ni ka nuom” tiin a don hlaak a nih. Chu takah inthawk chun a pa hmel chu hmangaitak a thlir vang vang an thawk chun a pa hmel a hung ang pha tah nihin ka hriet” tiin a hril a nih.

Thlalatu hai (*photographers*) hai chun an thlalak hin thil pakhat zawm an neih tlat a nih. Chu chu ‘*the angle of incidence equals the angle of reflection*’ – chu umzie chu mi hmel angchar i lak nuom chun, camera tieng chu hmai pumin i nghtat a trul a nih. Ei hringnun a hin ei thil en ang peia angna chu dan chu a um a nih.

Krista chu a sir zawng chauvin ei en chun, a hmel chanve chau hmung ei tih. Ama tieng a pumin ei en chun, a angpui, a pumin hmung ei tih. Ei thil thlir hai ang pe in eini khawm ei ni hlaak.

TRONGTAINA

Ka Lal le ka Pathien, hun tamlem chu nanga tieng a sir tienga en ang chauvin ka lo en hlaak che a, mi ngaidan rawh. Iengtiklai khawma I hmel tieng en ding ka ni la in. Nang chu nguntaka thlir thei dingin mi thrangpui rawh, chuongchun kei ka nina inthawka nang I nina ah inthlak danglam ka ni theina dingin. Amen.

NETWORK UM NAWNA HMUN

Ziektu: Dr. Dony Tuolte

Thlavul 20, 2018

*Thlaler ram trawl chu lawmin,
Ram kaw vel vulhai khawm chu,
Hlimin hung parvul a tih. Isai 35:1*

Tulai internet khawvelah ei leng tah. Internet hmang phak lo, net um lona chuh hmun fienriel, thlaler hmun ang an chang tah. Mi tu le khawm inzawm ta lo, in connect lo le inbie paw theilo ang a nih. Ram hnuoia lo khawlbing ang, mani khat chaua um ang ngirhmun an chang tah.

Tumkhat chu Hotulien (Pu J. Huoplien) pakhatin khuol zina a fe thu a hung hril a. An zinna hmunah internet tlung thei lo, net-in a sun phak naw leiin whatsapp message a dawng phak naw thu a mi hung hril a. Group pakhata kan thang tlang a. Chu groupa whatsapp message le chanchin a tiem phak naw thu message pangngaiin a hung hril a.

Makhat chaua um, inbiekpui ding khawm um lo hmunah, Lalpa zawlnei Eliza kuoma rawl innem riein thu a hung tlung kha tie. Pu Huoplienin ‘hi lai thu hung ziek rawh’ tiin thurawn a mi hung pek nghe nghe a. Hotu thu zawm ni si, in za takin thei ang angin ka hung thai kuol ding a nih.

Lalpa zawlnei Eliza le Baal thiempu zali chu Karmel tlanga meia hung dawntu taphawt chu Pathien ni raw se ti an rem ti tlang. Eliza trawngtraina chun mei a ko thlaka. Baal thiempu zali chu hne banin a that chimit vawng. Chu thu vuongva hrein nuhmei Zezebel lungsenin Eliza a vau a. LALPA Zawlnei Eliza chu nuhmei Zezebel tri in a tlan hmang el tah.

Juniper thing hnuoia a zal a. A in ta a. Inbiekpui ding, rawn ding le hohlmpui ding reng a nei nawh. Pathien kuomah a hringna la dingin a ngen hiel a. Fak le dawn ding an sam ta baw. Chu hmuna chun Lalpa vantirkoin a hung khik hara, a kuomah “Tho la fa rawh” a ta. A hang nga vel a, a lu thluona chun meilinga em hmin diem beiper le tui-um a hmu a. A faka, a zal nawk ta a.

Chu zo chun Pathien tlang Horeb chen ni zawmli lai lawnin a va tlung a. Chu taka chun Pûka an tawm hmang a. Chu hmuna chun Lalpa thu a hung tlung a. Eliza! Hi taka hin iem a na i thaw? ti an ta chu. Ama chun a thiemna thu a hril ta zut zut a. Zezebel tri leia tlan hmang a ni chu a hril der nawh. Chu zo chun Pathien rawl innem riein a hung tlung nawk “Eliza! Hi taka hin ieng thaw a um am i na?” a hung ti nawk a.

Eliza dawnna chu “LALPA iengkim Pathien ta dingin nasa takin thrahnem ka ngai hlak a. Israelhaiin i thuthlung an hnawla, i maichamhai an sukchim a, i zawlneihai chu kawlnamin an that a. Kei chauh ka ni ta, kei khawm mi that an tum zing a nih” a ta.

Eliza chu pûka ama khat chauin a um. Inbiek pui ding, trawngtraipui ding khawm neilo, thlasie le thlavai takin, fak ding khawm nei loin a um. Chulaia rawl innem rieia inlang, ama hung kana dawn tleitu chu Pathien rawl ngei a nih.

Internet tlung phak lo, Net pack nei loin thlaler ram trawl anga inzin ang elin ei inngai tlawk tlawk chang bo naw nih. Biek ding, inpawlpui ding le rawn ding, ti ti pui ding khawm um lo, thlaler hmun anga re vawng vawng, ri hriet ding um lo hmun chang rawp ei tih. Sienkhawm mihriema beiseina ding um ta lo, ei bo kawka hmun ngeia Pathien rawl innem chiei-in an lang rawp. Amen.

*Thlaler khawm tui tamna hmun,
Ram trawl khawm tuihnar tamna,
Ram hnawngah an changtir hlak. Sam 107:35*

Diktak chun ei mihriem hratna le theina, beisei ding ei la nei sung chu aw! Pathien ei trulin ei mamaw ti ei hriet tak tak ngai nawh. Sienkhawm mani theina a tawp pha, beisei ding um ta lo, a tawp khawk pha Pathien ei trul tak tak ei hriet huna hmangaitu rawl innem chieia hriet thei din an lang rawp. Hi rawl hi ieng khawmin a dang thei nawh. Fie kawkin hriet hmai theilo dingin a um tei hlak.

INTLAN TAH HMELZIE

“Ama an en a, an hung varpupa, An hmelhai chu iengtikkhom inzak naw nih.” (v. 5)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Sam 34:1-22

Zani khan ei ngaituona a chun ani na ding takah lungril pek a poimaw ziek ei hril a. A chang chun mani tieng in en hi a poimaw hlak a, anachu hun sawt taluo chu chuong anga hmang ding an nawh. Mi pakhat chun hieng hin a lo ti a nih: “Nanga tieng in ensawt chun, lung hnawlin um i tih. Anachu Krista tieng in ensawt (i mit i len sawt po leh) Ama angna lang i tih.”

Thil i en ron le i mit fûkna chu, chu i thil en angna i lak hlak a nih. Mi tamtak hmel hai chu an thil an en angchar hmel put kahmu rawn el – iengkhawm hmu ding umlo. An hmel chu fielo le chienglo dur a inlang, iengkhawm nei lo angelin.

Tulai khawvel a hin mi tamtak an taksa chau khawm nilovin, an lungril pekna tieng a khawm umhmun pangngai a um lovin, anin tal zung zung a nih. Hieng

mihai hi an hmel khawm a fie ngai nawh. Anleh, mi threnkhat ka hmu nawk thunghai chu leh, an hmel khawm hmel danglam, Isu Krista hmel fel em em ka hmu thung a nih.

Chuong mihai hmel chu a fie kar el a nih, an hmel chu malsawmna a nih. Voikhat chu khaw pakhat hin Kristien pakhat kuomah hienghin a khek a “Nang, I hmela vanram inlang pa, lunginsiettakin poisa nawi mi pe ta la” tiin. Nietzsche, filosofer hming inlar khan “Kristien hai hin Kristienna chu ring ve dinga an mi dit chun, intlan (*redeemed*) hmel an put ding a nih.” Ei ni hi, a tamlem chu hi inthlan hmel put hi ei tlawm emem a nih. Isu Krista tieng en hai chau chu chuong ang hmel an put hlak. Nupa in hmangai em em hai khawm an hung upat pei angin, an hmel a hung inang hlak a nih. An sungril, lungril inthuk takah hun sawttak le voi tamtak an in en ta hlak ta leiin, an hmel putzie khawm an inang ta a nih.

TRONGTAINA

Lalpa Isu Krista, ka lungril I neih - ka hmel khawm neih ro. Nangma ta angin in ni ti ro. I hmel var chu mi elvar ve raw seh. I Hmingin. Amen.

KRISTA HMEL EN

*“Nisienlakhawm, keini chuchu angpui ngeia um ding chun
sukdanglamin kan um hlak.....” (v. 18)*

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: 2 Korinth 3:7-18

Tuhin Thlarau Thienghlim hring zing le tharzing pawlna neina dinga a thu tawptak ei tlung tah. I mit hai chu Isu Krista a inngat pumpuina chu. Ei Lalpa Isu Krista kha hi khawvel ah mihriem lai popovah chu tha thotak le hring um sun a nih. Voikhat khawm Thlarau trawl bor bor ah a um le van le inzawm lova umlai tiem ding ei hmu nawh. lengtiklai khawma inringzo, indik, hmun indik takah um hlak, chun indik takah thil thaw hlak a nih. Thlaler a khawm khan bu ngheii hun sawtak a hmang khan, thlemna nasatakin tuokin um sien khawm, sawl deu le thlarau tieng khawm zoi deuva hung kir el lovin, Thlarau Thienghlim thilthawtheina a sipin a hung kir lem a nih kha. Hitaka hin Thlarau Thienghlim tharna tawpneilo ei hmu a nih.

Voisun a ei chang anthawk hin Isu Krista nitin a ei ang zuol theina chu Ama ah ngir a, Ama tieng enzingna chu a nih. Hi thil hi thûok la hmang thei (*breath taking*) hiel a mawi le ropui thil a nih lain, awlsam emem

a nih. Inthûk tak nih siin, nang a kheltieng midang chu enla, chuongchun mani inngaituona tieng ringawt anthawk chu zalen ta rawh.

Religious cults tamtak haiin mani sungril tienga Pathienna ngaituo dinga inchuktir hai hi hang en hrim ta la. Iem an chang hlak a? Chuong *cult* zuitu hai chu a tawpa chun an mihriem lungril le ngaituona ah intal buoiin an um hlak a nih. Mi pakhatin a lo hril angin, “Ka sungril tienga Pathien ka biek chun, ka chawimawi chun, a tawp chun kei le kei kan biek el a tih.”

Voisuna ei chang ngei ei en hei en in tieng ding chu a mi kaw hmu a nih. Isu Krista hmel tieng, hi thu hi ngaipomaw tran a poimaw a nih, asanchu ei ngaituona la hai thil chun ei lungril an lak hlak a nih. Krista chun ei ngaituona a neih a, chuleichun a mi neih a nih. Ei thlirna chu *person centric* (mi pakhat tienga inngat) - buoina a inngat ni lo ding a nih. Chun chu mipa chu Krista ani ding a nih.

TRONGTAINA

Malsawmna Lal Isu Krista, kei le kei kan en changin, tlinglo le bak nei in kan hriet hlak. Anachu nang a tieng kan en pha ruok chun, iengthil khawm nisien, thawthei angin ka hmu hlak. I hmel tieng chu en thûok el chau nilovin, iengtiklai khawma en zing thei dingin mi thrangpui rawh. Amen.

Eliza khan a thiemna thu a hril zut zut a. A vawihninaa Pathienin a hung biek zet khan, rawl ri innem rieu chun a sin thaw ding, a phursuok ding a pek el tah. Hi hmun ngeiah Pathienin thil pathum thaw dingin a hril tlat.

1. Suria, lal dingin Hazael hriek nal ding.
2. Nimsi naupa Jehu Israel lal dinga hriek nal ding.
3. Safat naupa Elisa zawlneia ama Elija thlaktu dingin hriek nal ding.

Eliza a tlan hmangna hmuna hmangaitu rawl innem riei chun a thaw ding a hril. Hmangaitu rawl nêh hi topui el thei an nawh. Anlang huna to tawkin a min thla liem el ngai nawh. Hmabak thaw ding, kal pen dan ding an lang sa hlak chu tie.

Hmangaitu rawl nem hriet le ngaithlak chu anhawi de ie. A zai a dam a, innêh rieia ngai thlak le hriet an hawi de. A ngai thlak anhawi lein mitthhli le insawp chang a bo nawh. Hlimna le lawmna hmuna mi sie kaiin a mi vawr tung hlak. Sienkhawm hi hmuna chawl sawng dingin zo el ding an nawh. Sunzawm le bawzui ding, thaw dingin a zui tei hlak.

Ringtu nun hi ka ngaituoa, an hawi le a huou huou hmuna ei Lalpa zui chu anhawi de ie! Sienkhawm a rawl ei hrieta a thupek zawm ruok chu a harsa hlak. Tam tak chun a rawl ei hriet hlak. Sienkhawm zawm pei loin ei hnungngat san hlak. Chulei chun mi ta dinga malsawmna ei tlung phak ta ngai nawh. Mani nuom le dit chenin ei zui a, ei tawp san hlak. Mani'n ei chên zoa, mi ta ding malsawmna ding ei inchan ngai nawh.

Ei Lalpa hnungzui hi harsatna hmuna khawm zui pei, a thupek zawm chu an tak hlak an nawm. Sienkhawm rawl innem riei anlang khel tieng chu mihai ta dinga malsawmna, mi ta dinga malsawmna phurtu ngirhmun a ni hlak si a.

*Kebaihai chu sakhi angin,
Inchawm zek zek tang an ta,
Trawng thei lohah khawm hlimin,
Lawmna hla sak tang an tih,
Thlalerah tui hung pût a ta,
Thlalerah vadung luong a tih. Isai 35:6*

Kei khawm hei ti nawk hlak ka tih. Pathien thu ka ziek ve bawh hi awl rawnga, inhawi deua ziek suok bik an nawh. Ka sin thawna hmun, mani trawnga inbiekpui ding le inrawnpu ding um lo, hriet ngai umlo, thlasie em ema kan ngai lai, thrangpuitu ngaia ka rûmna hmun, hmel hriet mi santu ding le lainatu ding um lo, trawng dang hmangna hmuna Rawl innem chiei ka hriet hlak an nih.

Hi rawl innem chiei mi biekna ka hriet chu ka hlimpui a, ka lawm hlak. Sienkhawm himna le lawmna ringawt in a tawp el thei ngai nawh. Thaw ding le phur suok ding an lang sa ta hlak. Chuleiin nuom le nuom naw thu reng indawn loin, pei le pei naw thu hril thei bawh loin ziek dingin ka pu nawk el hlak.

Mi ta dinga malsawmna ka ni theina dingin ka taksa hi ka hnek ve rak rak hlak. Anhawina hmuna ringawt hin ra ditum, malsawmna a hring zo si nawh. Tuorna khela chau malsawmna an lang hlak si. Mi ta dinga malsawmna ni ding chun, an hawina hmun chau ni loin tuor huoma tuor muolsuo a trul nawk hlak.

Eliza chanchina ei hmu angin ama khawm a tlan hmangna hmuna Pathien rawl innem dieia a hriet ra dawh chu mi pathum hriek nal ding a nih. A va ropui de aw! Pathien rawl ei hriet hin iengang am ra ansuo ding, ra thra le lawmum, mi ta dinga malsawmna a hring ve dim? ti ka ngaituo suok rum rum chu tie.

Pathien rawl ei hriet hin to pui el loin, luong suoka luong dawh din in singsa'ng ei tiu. Pathien rawl hi a ropui a, thil thawthei a nih. Mani ta ding chau ni loin mi ta dinga malsawmna tling ding khawpin a rawl ngaithla hlak ei tiu. Pathien rawl chu thil thawthei tak a nih.

*Pathien rawl chu thil thawtheitak a na,
LALPA rawl chu ropui tak a nih. Sam 29:4*

Lalpan ei chan senga din mal misawm pek raw seh. Amen.

KATERGEO

“Naupang ka ni lain naupang angin ka trong a, naupang hrietin ka hriet a, naupang ngaituo angin ka ngaituo hlak; ka hung puitling hnung hin chu naupang thaw dan ka ban tah.” (v. 11)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: 1 Korinth 13:1-13

Ni tawptakna dingin hi thupui “agenda thupruk” ti tak kha la hei hmang ei tih. Vawisun mani ei indon ding chu, ei hun hlui hmang tah a hai lungril ah mi mortu haiin tuta ei hringnun khal mek le ei ngaituo le thilthawhai an *influence* le *control* dan ding iem ning a ta?

Chuong thil hai chu ieng tita le khawlaia intran am an nih a ti hriet chieng hmasak a ngai a nih. Chuong thil hai chu ei naupang lai a ni deutak. Khang hun lai khan lungril them thei thil, ngaituona thar le thil ei hmu le hriet hai khan ei khawvel endan lei khawvel ei thil thil dan nasatakin a *control* a nih. Hieng ei thil tonghai, ngaituona le lungril themthei thil tamtak hai chu a thra tieng a niding a nih - anachu chuongang char chun, tamtak khawma a thranaw a um a nih. Hieng thil thranaw hai chu ei sungril ah chengin ei hringnun khaltu an hung inchang hlak a nih. Thlarau Thienghlim thrangpuina naw chun hieng *agenda* thuprûk hai hi zong suok a, puitling tak le mi puitling

thaw dan takah chingfel an ngai hlak a nih. Anleh, chuchu iengtinam thawng ei ta? Voisun a ei chang thlang khi voikhat la hei ennon nawk ei tiu. *“Ka hung puitling hnung hin chu naupang thaw dan ka ban tah.”* Grik trawngin “ban tah/sie hmang” chu *katergeo* tih a nih a. Hihi thumal hi thu hrat tak - umzie chu “sie hmang, a phuorna suktan, suk zo, inthla tah, thok theilova a siem” ti na a nih. Naupang laia a “*agenda* thuphmang” hai chu Favang a thingkung anthawk hna an thlak ang elin, an thla ngai nawh a, eini ngeiin ei sie hmang an trul hlak a nih - “*katergeo*” la, naupang thilhai chu sie hmang rawh.

Thlarau Thienghlimin i hringnun a khan “*agenda* thuphmang” a hriet a um chun, a hma bula hung choi in, a ke bula sie ro. Chuong thil lakah chu inzo ta dingin i lungril siem rawh. *Passenger* inthungna anthawkin suokin, motor khaltu *driver* thungna ah inthung lem tah rawh. Hihi hre zing rawh - Pathien leh iengkim thaw thei a nih.

TRONGTAINA

Aw Pa, ka sungah hmelma umthei popo hai lakah hin hnena mi pe ro. *Katergeo* rawh – chuongthil hai chu thok theilovin siem rawh - voikhat le chatuona dingin. Isu Krista hmingin. Amen.

KHINGTU SUNGTIENG UM CHU

“Hienghi ei hriet, suol taksa chu sukbova a um theina dingin, ei mihriem hlui chu a kuomah hemdein a um ta a, suol suokah ei um zing tanaw dingin.” (v. 6)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Rom 6:1-14

“AGENDA THUPRÛK” tieng ei ngaituona la hei hmang ei tih. Hitak a hin zawna pakhat hung inlang hlak chu hihi a nih: “Piengthar indiktak ta dingin iengtinam ‘agenda thuprûk’ nei thei a nih a? Chuong thil chu Krista in an lungril a a lut hnung chun sukfai le inthielfai vawng ngai nawh a?”

Paul Tournier, *“The Person Reborn”* ziekupa chun hi lai hi mawi êmêm in a ziek annawm. A hril dan a chun Kristien thil tuok hi ram pakhat naupa in thuneina an chu ang hi a nih, a tih.

Mipui hi chun Lal hlui, tuta suk thlak a um zuitu le ringum pawl an la um a nih. Hun sawtnaw teah ding chun, Lal naupa rorelna chu thlop angin inlang hai sien khom, an lungril a chun an la thlop tak tak naw a nih, Lal hmasa tadingin la rinum zing in iengtiktak am ani chu - Lal naupa chu a thuneina pei thlak pek an la tum tlat a nih.

Tournier chu hieng ang char hin ringthar chungah thil a um hlak a nih

– ei in thranglienna a thil mi suknahai kha sungril ah inthup hmang in, ringna thar a hnena ei changna a chun an mi lawmpui vel hlak a nih. Anachu an lo bo hmang naw leiin, hun hnungtieng a ei hnena chang chu an suksiet thei a nih, ei phok inlang naw chun.

Anachu, chuong thil hai pholang le phok dok chu a chang chun hun a aw sawt nuom a, chun pastor annawleh counsellor thrangpui khom ei ngai thei a nih. Tukhom hin, kum 40 Kristien ka ni hnungin, ka sungah khom “agenda thuprûk” ka hringnun ngei a hin pholang trul le phok daw trul ka hmu hlak a nih.

Chuong hun a hai chun, ka thaw hmasatak chu Lalpa kuomah intuklût in Ama chun thil chu ka hringnun ah thawk thei talo dingin siem dingin kan hlan hlak. Anleh Pathien chu chuong ang trawngtaina hai chu a don hlak a? Kei ngei ka trongtaina hai chu ka *hrilngam* a nih - A don hlak!

TRONGTAINA

Aw Pa, ka Pathien, ka sunga “agenda thupruok” hai chu hre thei dingin i thanguina ka ngai a nih. Chuong thil hai chu ieng ieng am an nih a ti min hriet tir la, i ke hma bulah sie thei dingin mi thrangpui ro. Isu Krista hmingin ka ngen che. Amen.

A NAUPANG THILTUM

“Chuongchun Naupa hin a suk zâlen cheu chun, zâlen taktak in nih.” (v. 36)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: John 8:28-36

Thlarau a hring zingna tieng hei sunzawm pei ei tiu. A dawt nawka thaw ding pakhat chu – I hringnun kha hang in enchieng la, thil thup iemani in i hringnun a khal le khalnaw hei indap roh. Hi “agenda inthup” hi ei zuk ti tum tak chu i nun hlui a *bad experience* (thil tong thralo) ieng thil iemani leia tuta i hringnun hmang mêk lai sukdanglam thei thil hai chu.

Kum tamtak sungin, ringtu a sang tel kan biekpui hai chun, “Ka piengthar ti ka hriet a, chun ka hringnun a hin suol khawm a um nawh, anachu ka hrietthiem lo iengthil am a nih, ka nunhlui anthawka ka lungril khaltu a um tlat hlak in ka hriet. I mi thrangpui thei ding?” tiin.

Chuong ang thawka ka hriet chu hihi a nih. Nunhlui a ei thil tri, lungril natna annawleh thil thralo ei lo tong hai khan ei puitling

hnung khawm hin an mi hung sukbuoi thei a nih. Pathienin a mi thruoi angin eiin sawn hlak a chu, sungril takah chun, ei nunhlui a ei thil tong ei lan hrietchieng pui lo le ei la ching fel lo haiin an mi khal lem hlak a lo nih.

Ka chinlai, “Pasal an trap ngai nawh” tiin an mi hril zom zat hlak a, Chuongchun, mittui thlak le lungril suklang hi pasal thaw chi lovah ka lo ngai hlak a. Kristien ka hung ni khan, Pathien hmaa a chang chu zuk trap thlok thlok ka nuom chang khom a um hlak a, anachu kan phal ngai nawh a nih. A chang chun Krista a unaupa or unaunu beidong mittui a far lai zuk trap pui ve a (Rom 12:15 trap hai chu trap pui ro) a ti ang in, anachu chu khawm chu ka thaw thei ngai nawh. “Agenda inthup” khan a mi thunun tlat a nih. “Pasal antrap ngai nawh” ti kha. Nikhat chu iengkim el chu Pathien kuta kan thelut vonga, chuongchun ka zalen tah a nih.

TRONGTAINA

Aw Pa, I kuomah thranguina hni dingin ka hung nawk ie. Ka nunhlui a thil thralo le mi sukbuoi thei thil indiklo popo lakahai mi suk zalen dingin. Hmatieng ka pan nuom - hnungtieng ni lem lovin. Mi sandam ro, Ka Pa dittak. Amen.

IN KEI TUNG RO

“Chuongchun suok in ni tanaw, nau in ni ta lem; chun nau i ni chun Krista zarin Pathien rohluotu ding i nih.” (v. 7)

Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Galati 4:1-7

I hringnun a khan ieng *agenda* “thuphmang” am i nei a? I sunga thil umhai leia Thlarau tieng tharna chang le nei thei ding lakah sukbuoitue che hai chu i hriet thei am? A tamlem chun mani sunga lungril tieng hriselna nilo in nawrtu um angin inhrieng ei tih. Nang chu a khaltu nilovin, khalh in i um lem a nih.

Pasal pakhat hin 49 years sung a chinlaia a nu le pa haiin a lungril ah an thil hriet chun a damsung popo a khal a nih. Ama ngeiin a hril dan chun “Ka Ringna/Kristien anga ka uma hin kum tamtak ka buoi a nih. A chang le lum a chang le dei Kristien ka lo nih a. Tuoltienga inthok thlir chun hlawtling ni awm tak, anachu sungril tieng inthlak danglam zing, thlarau insangna hmun le a hnung ah zuk thlak hnuoi nawk el zing zing nun ka lo hmang a nih. Chu phingleh chun, Thlarau Thienghlim inhriettirna chu ka dawng a. Thawk le khat chun, ka hringnun hi Pathien Hmangaina in a khal nawzie ka hmu a, chu nêk hman

chun ka chinlai a thu an mi hril khan ka chungah mi hne in an mi thruoi lem a lo nih a. Chu ka chinlai a ka motto chu “THRANG LA RO” I thaw thrarawn po leh, ka hmangai zuol po che a ni el” ti chu.

Thlarau Thienghlim chun kha pastor pa kha a “*hidden agenda*” chu an hmutir a. A chin a inthawk khan “THRANG LA RO” ti chun a chinlai le a upat hnung chen khom a midang le an inlaichinna a khal a, Pathien leh an inlaichinna chen khom a sukbuoi pha tah a nih.

Pathien chun ama chu hmangai dingin nasa takin a lo bei hlak a nih a, anachu thutak lem chu Pathien in ama kha a hmangai dai ta kha a nih - a thil thaw thrat lei ni lovin (chuchu a ni zing lain), tum a nih ti lem kha Pathienin a lo hmangai lem a nih. Chanchin thra Gospel lei a hring lovin, agenda hmuthei lo - hitak a hin a chin laia motto khan a hringnun a lo khal lem a nih.

TRONGTAINA

Pa, Nangma sandamna puitling huongsungah lutna ding lakah ka nunhluia “agenda thuprûk” hai leiin ami chelbât awlzie hi ka hmu tah. Ka hringnun ngeia tuhin chuonganga lungril keikawitu lakah mi thrangpui dingin ka ngen che. Isu Krista hmingin. Amen.

KHALH AM THRUOI - KHAW LEM AM??

“Pathien Thlarau thruoia um hai po chu Pathien nauhai an ni si a.” (v. 14)
Tiem ding le ngaituo zawm dingin: Rom 8:1-17

Kum tamtak suong Kristien unau tamtak hai an harsatna hne ding a ka thrangpui hai lai, lungngai um tak el chu an nunhlui a “agenda thuprûk” leia thlarau nun buoi nuoi ka hmurawn êmêm a nih. Gospel chanchinthra thu ropui tak thruoia um lovin, an naupang laia an thil tuok leia an hring ding angதாக hring lo tamtak an um a nih. A thren lem chu Gospel thuhai chu hnesaw takin an hril thei a, anachu an hringnun chu sungtieng thu dangin a thruoi hlak a. Chu leiin thlarau a an inthrang ding ang khawma an inthrang thei ngai naw a nih. Chun an hring zing thei ngai naw bok. Krista chu an pawm ngei, anachu hun fetah ah ieng thil tritna, beiseina thralo, lungril natna, ngaidan indiknaw haiin an chungah rorel a rel lem a nih.

Nang teh, i hringnun a khan “agenda thuprûk” in a khal che am? Voisuna chang a hin ei hmu angin, Pathien nau pasal le nau

nuhmei taktak hai chu Thlarau Thienghlimin a thruoiin a *control* hlak a nih. Thlarau Thienghlim nang a thruoi che am, am nunhlui thilhai in a la khal che? Zanita, thuhrltu pastor pakhat a chin laia “agenda thuprûk” “THRANG LA RO” ti kha. Kha thu umzie chu – “I thaw thrat pop leh, ka hmangairawn ding che” ti a nih, kum tamtak chu, a hringnun kha Isu Krista in a khal an sawn laiin, kha thu khan a hringnun a lo khal lem a nih. Roreltu nunrawng tak angin, kha thu kha a pathien ang elin, a khaltu a lo nih.

Ama khan hmangai lem lei nilovin, trit lem leiin Pathien rawng a lo bawl a nih, sandam a ni theina dingin rawng a lo bawl lem a nih. Sandam a ni leia rawngbawl nilem lovin.

Hitaka hin Pathien chun “thrang la lo dingin” a mi ditnaw nilovin (Rom 8:28-29), a hmangaina ei hmu ding chu, eini tieng thil thaw lei a ni nawh.

TRONGTAINA

Aw Pa, hi thudik ropuitak hi voisun ka thlarau sungril takah inluonglut tir ro. Ka thilthawhai lei ni lovin, i mi hmangaina chu ka ni ang angin i mi pom lem thu hi chiengtakin min hriettir rawh. Hihi i Hming famkim le hlutak zarin ka ngen che. Amen.